

Оползотворяване на отпадъци за производство на енергия

адв. Сияна Велева

През последните години акцентът в политиката за опазване на околната среда на държавите-членки на ЕС е насочен към предприемане на действия за намаляване¹ и пълноценно оползотворяване на генерираните отпадъци². Съгласно изследване на Европейската комисия по Околна среда³, биологичните отпадъци (генерирани от селско стопанство, домакинства и хранителните такива) представляват около 1/3 от отпадъците, изхвърляни от домакинствата или около 88 млн. тона в Европа всяка година. Около 40% от тези отпадъци отиват в съответните депа, като потенциалът им за производство на енергия като възобновяем източник или рециклирането им като компост остава неоползотворен. Преобразуването им под формата на биогаз, електрическа или топлинна енергия може значително да допринесе в борбата срещу изменението на климата.

Лошото или непълно изгаряне на отпадъчни материали, поради освобождаването на опасни химични вещества, нанася щети върху околната среда и здравето на хората. С цел намаляване на този риск ЕС поставя пред всички държави-членки изисквания за високи екологични стандарти, като определя пределни стойности за емисиите, съоръженията за изгаряне, както и изисквания към мониторинга, на който подлежат.

Доколкото производството на енергия от отпадъци чрез тяхното изгаряне не е най-ефективният способ за тяхното управление, държавите-членки са насърчавани да използват метода за оценка на възможните ползи и вреди за околната среда преди индивидуално насърчаване на инвестиции в този сектор⁴.

Какво предвижда вътрешното ни законодателство?

Съгласно предвижданията на Закона за управление на отпадъците⁵, оползотворяване е всяка дейност, която има като основен резултат използването на отпадъка за полезна цел чрез замяна на други материали, които иначе биха били използвани за изпълнението на конкретна функция, или подготовката на отпадъка да изпълнява тази функция в производствено предприятие, или в икономиката като цяло. В този смисъл, производството на енергия от отпадъци представлява

¹ <http://ec.europa.eu/environment/waste/prevention/index.htm>

² <http://ec.europa.eu/environment/natres/index.htm>

³ <http://ec.europa.eu/environment/waste/pdf/WASTE%20BROCHURE.pdf>

⁴ http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm

⁵ <http://www3.moew.government.bg/files/file/Waste/Legislation/Zakoni/ZUO.pdf>

оползотворяване, а съгласно предвижданията на ЗЕВИ, енергията, произведена от биомаса и индустриални и битови отпадъци, се третира като такава от възобновяеми енергийни източници.

През последните години и производството на енергия от този вид възобновяеми източници загуби предвидените от ЗЕВИ насърчения – определяне на преференциална цена за изкупуване на произведената енергия по силата на сключени дългосрочни договори, и в този смисъл не се третира по различен начин от останалите инвестиции във ВЕИ.

В съответствие с общата политика на ЕС за насърчаване на инвестиции в сектора, и българското законодателство не предвижда необходимост от разрешение за извършване на дейности по третиране на отпадъци за дейност по изгаряне с оползотворяване на получената енергия в специализирани за целта съоръжения на неопасни отпадъци, каквато е биомасата. В случай, че за производство на електрическа енергия се оползотворява друг вид отпадък, който не съответства на определението за биомаса, инвеститорът ще следва да се снабди и с Разрешение за извършване на дейности по третиране на отпадъци - процедура, предвидена детайлно от Закона за управление на отпадъците.

Тази регламентация на закона, на практика ограничава производството на енергия само до оползотворяване на биомасата и то само чрез изгаряне. За всички останали дейности е предвидена допълнителна административна тежест, свързана със снабдяване с разрешение за третиране на отпадъци.

Така българското законодателство от една страна урежда, адекватно с европейското, реализацията на подобни инвестиции, но от друга предвижда административни тежести пред инвеститорите, които е вероятно да доведат до отлив от подобни инвестиции.

В светлината на общите стремежи на държавите-членки да намалят количеството на отпадъците и да увеличат възможностите за тяхното оползотворяване е необходимо да се предприемат мерки, които да позволят по-достъпното реализиране на подобни инвестиционни намерения, като се намери законова формула за обединяване на дейностите по производство на енергия и третиране на отпадъци и свеждането им до общо разрешение за дейността.